

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Unversus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disputatio XXIX. De æqualitate, similitudine, & identitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

se simul animal & rationale, seu diversa habere prædicata in se identificata.

VI. *A parte rei non dantur animalitas & rationalitas, nisi his nominibus significan-*
Dices, Petrus ante opus intellectus est similis Bucephalo in animalitate & non est similis in rationalitate, ergo vel distinguuntur ante opus intellectus in Petro animalitas & rationalitas, vel verificantur contradictoria de eodem. Respondeo negando suppositum, animalitas enim & rationalitas imponuntur ad significandas has rationes ut præci-

las, & operationem supponunt intellectus, Deus ergo Petrum intuens, non videt aliquid in quo sit similis Bucephalo, & aliquid in quo sit dissimilis, sed vidit totum Petrum esse illi similem, & totum dissimilem, idque ratione totius suæ naturæ, seu entitatis, licet intellectus abstrahens singula singulis tribuat, & Deus videt esse in illa entitate à parte rei fundamentum ut hoc præstet.

DISPUTATIO XXIX.

De aequalitate, similitudine, & identitate.

SECTIO PRIMA.

Quid sint, & quomodo differant æquale, simile, & idem.

I. *Æquale simile, idem.*
Aristoteles 5. Met. c. 1. ait: illa esse similia quorum una est qualitas, illa eadem quorum una est substantia, illa æqualia quorum una est quantitas.

II. *Similitudo non consistit in sola quantitatibus.*
Licet verò similitudinem ille, solis tribuat qualitatibus, ex communi tamen acceptione, & usu similitudo applicari hodie solet etiam substantiis, sic leonem & equum similes in animalitate esse dicunt Philosophi, ignem & aquam in substantia, homines omnes sibi in natura similes esse dicuntur, unde generatio substantialis ab Aristotele tradita est quod sit origo viventis à vivente in similitudinem naturæ: ergo secundum hanc definitionem homo homini, equus equo in natura est similis, ergo vel ipso teste Aristotele latius extenditur similitudo, quam ad qualitates.

III. *Æquale in intelligitur tam de quantitate virtutis, quam de molis.*
Circa illud verò quod ait Aristoteles, æqualia esse quorum eadem est quantitas, intelligendus est non de quantitate solum molis, sed virtutis, ut optime notavit S. Thomas 1. p. q. 42. a. 1. ad 1. Sic res varæ æqualis dicuntur perfectionis, homines æqualis auctoritatis, potestatis, virium. Imò personæ tres Divinæ à sanctis Patribus æquales sibi invicem appellantur: unde in S. Athanasij symbolo sic habetur, Totæ tres Personæ coæternæ sibi sunt, & coæquales. Ex quibus constat æqualitatem non ad solam extendi quantitatem molis, sed etiam virtutis.

IV. *De identitate in substantia.*
Tandem circa illud, eadem esse quorum una est substantia, notandum est perfectius hæc dici posse eandem, quod substantia est magis una: unde magis & perfectius eadem censi debent quæ unitatem habent formalem, seu specificam (utpote quæ solis differentiis individualibus distinguuntur) quam quæ tantum genericam, Petrus scilicet & Paulus, quam Petrus & Bucephalus.

V. *Idem in perfectissima personis Divinis.*
Hinc sequitur esse idem perfectissime solis competere Personis Divinis, quæ (stupente naturâ) tres sunt & unum, utpote quæ secundum Relationes Personales inter se realiter distinctæ, naturam habent numero eandem, sicque consensu, id est, ejusdem esse naturæ iis propriissime convenit, non duorum seu similis naturæ, quam vocem astu, fraude, scelere Arrianorum ad Divinitatem Christi, & consequenter Mysterium Trinitatis & fidelium mentibus abolendum inventam, orthodoxi omnes execrantur.

SECTIO II.

Virum plura subjecta eandem numero habentia qualitatem essent similia.

Sensus est, utrum v. g. duo parietes eandem numero habentes albedinem, essent inter se in ratione albedinis similes, an ad similitudinem requiratur distinctio in ipsa ratione quæ similitudinem fundat.

II. *Assistent aliqui parietes illos fore similes, alij negant, & similes, alij ad similitudinem requiri aiunt, ut ratio similitudinis negant.*
Assistant nonnulli similes fore, imò similitudinem habituros perfectissimam. Unde tres Personas Divinas sicut in naturâ idem, ita & perfectissime in ea similes esse pronuntiant. Alij tamen negant, & alij ad similitudinem requiri aiunt, ut ratio similitudinis fundat.

III. *Ad similitudinem extremam devent esse res, aliter distinctas.*
Dico primò, ad similitudinem requiri ut extrema ipsa quæ in se similitudinis denominatione recipiunt, sint realiter inter se distincta. Hoc probat communis illud & à Philosophis omnibus receptum axioma Nullum simile est idem, & Nihil potest esse simile sibi. Ratio verò est, nam alioquin idem essent similitudo & identitas, quæ tamen ab omnibus censentur distincta.

IV. *Non requiruntur, ut ratio fundandi eadem.*
Dico secundò, ad similitudinem non esse necessarium ut qualitas seu ratio fundandi similitudinem sit numero eadem in utroque extremo seu subiecto. Ratio est clara, alioqui nullæ duæ res creatæ unquam essent similes, cum in se nunquam eandem numero habeant qualitatem.

V. *Possum esse similia quorum ratio fundandi est eadem numero.*
Dico tertio, ad similitudinem non requiri, ut ratio, in qua aliqua duo sunt similia, realiter distinguatur; quare duæ candelæ eandem numero habentes lucem, duo parietes eandem habentes albedinem essent, hi in albedine, illæ in luce similes. Unde Tres Personæ Divinæ eandem numero habentes Essentialitatem, sunt in ea similes.

VII. *Idem hoc in re est de similitudine, & de æqualitate.*
Ratio est primò, quia non magis à Philosophis ad similitudinem requiritur ut id in quo duo sunt similia, realiter distinguatur, quam requiritur ad æqualitatem, sed ad æqualitatem non requiritur, ergo nec ad similitudinem: probatur minor. Tres Personæ Divinæ sunt æquales, ut vidimus sectione præcedente, idque ut ait S. Anselmus, quia unaquæque est perfecta & summa Essentia, ergo ad æqualitatem non requiritur illius distinctio quod fundat æqualitatem.

Secundò probatur, Filius in Divinis secundum fidem est imago Patris, sed imago essentialiter includit similitudinem, & superaddit processionem, ut optime ex S. Augustino ostendit Suárez l. 9. de Trinit. c. 8. n. 3. & Tanner. d. 4. de Trinit. q. 4. dub. 2. n. 20. ubi varia ad hoc assert sacre scripturæ loca, ergo, Dices sunt similes in Relationibus, non in Essentialitate.

sentia. Contrā, in Relationibus potius sunt dissimiles. Patet enim est innascibilis, productivus duarum Personarum, generans, & alia in se habens quā non conveniunt Filio.

VIII.
Id in probatur ex generatione viventis.

Tertio probatur, Generatio secundum Aristoteli & Philosophos est origo viventis a vivente in similitudinem naturae, ergo Filius ex vi processionis est similis in natura Patri, ergo similitudo non requirit distinctionem in ratione fundante similitudinem.

IX.
Perfectissima similitudo est, quando ratio similis est eadem in numero.

Dico quare, perfectissima similitudo illa est, in qua ratio quae fundat similitudinem, est eadem numero in utroque extremo. Ratio est, quia perfectissima similitudo est illa quae in ea ratione in qua duo sunt similia, omnem excludit dissimilitudinem, sed talis nulla est quando ratio fundans similitudinem, distincta est in uno extremo & in altero, illa enim duo (albedo A verbi gratia, & albedo B) cum inter se sint dissimiles ob differentias numericas, quas in se diversas includunt, perfectam fundare similitudi-

nem, seu nullam in se habentem dissimilitudinem non possunt, ergo.

Hinc infero Personas Tres Divinas esse perfectissime in naturā similes, similitudine nimirum omnem dissimilitudinem excludente, quae in creatis naturaliter invenire non potest. Dixi naturaliter, nam si Deus in duabus stellis verbi causa, eandem numero lucem collocaret, essent perfectissime hac similitudine similes. Et licet ad relationem similitudinis requiratur distinctio extremorum quae referuntur, non tamen est necesse ut ratio fundandi sit realiter distincta.

Quaerens, utrum ē contrā si idem subjectum in duobus locis constitutum diversam in utroque haberet qualitatem numero distinctam, calorem scilicet, esset sibi in calore simile. Respondetur negatim, similitudo enim ex suo conceptu formali nisi inter duo reperiri non potest, nihil enim, ut supra dixi, est simile sibi.

DISPUTATIO XXX.

De Objecto actus constituentis universale.

SECTIO PRIMA.

Refertur & impugnatur opinio affirmans universale esse omnia singularia.

I.
Prima sententia docet objectum actus universalis esse omnia singularia.

Prima sententia hac in re est Nominalium Gregorij, Okami, Gabrielis & aliorum quos citat & sequitur P. Hurtado d. 5. Met. l. 10. sub sect. 3. & P. Arriaga d. 1. Log. l. 6. sub l. 3. quam etiam multi ex Recentioribus amplectuntur. Affirmant ergo hi auctores objectum actus universalis esse omnia singularia. Exempli gratia, dum concepimus, inquit, animal, obversantur animo immediate omnia singularia animalis, non praesentia solum & praeterita, sed etiam possibilia, non quidem in particulari, sed ut conveniunt generatim in operationibus sensuivis, & ut modo quodam confusissimo representantur. Sed quia varie hoc à diversis explicatur, singulorum modos sigillatim referam.

Variis procedunt hi auctores.

II.
Dicunt alii quod objectum actus universalis est plura ut similia.

Variis modis refellitur hac sententia.

Primo igitur P. Hurt. citatus ait objectum universale esse plura individua cognita ut similia. Sed contra, similia ut similia essentialiter dicunt distinctionem & pluralitatem, ut etiam concedit ipse, nisi enim est simile sibi, & secundum omnes, ut supra vidimus, nullum simile est idem, ergo si cognoscuntur ut similia, cognoscuntur ut aliquo modo distincta, ergo actus sic cognoscens non ea indistinct, ergo non denominat indistincta, ergo non unum, ergo non dat illis ullam unitatem, ergo non constituit universale. Confirmatur primo, hic actus respectu illorum est distinctio, cognoscit enim plura ut similia, & consequenter ut plura, ergo potest reddere rationem plurium, ergo respectu illorum non est indistinctio, ergo non unitas.

III.
Hic actus faceret universale, omnes homines sunt similes in naturā humanā, non constituit universale, quia repraesentat plura ut plura, & sunt similes.

Confirmatur secundo, secundum ipsum P. Hurt. & communem Philosophorum, hic actus, omnes homines sunt similes in naturā humanā, non constituit universale, quia repraesentat plura ut plura, & sunt similes. tamen idem est objectum huius actus & illius qui repraesentat plura ut similia, nam hic repraesentat plura ut similia.

IV.
Dicunt alii objectum actus universalis esse omnia.

Secundo asserunt alij objectum actus universalis esse omnia individua sed cognita ut unum, & tamen ex parte objecti unitatem negant, & solum aiunt habere illa objecta unitatem ab actu tanquam à

formā. Contrā, unitas secundum hos auctores est solus actus intellectus denominans illa singularia unum, ergo ille actus si objectum cognoscit ut unum, sese cognoscit & se pro objecto habeat necesse est: patet, cognosci aliquid ut unum, est cognosci ut informatum unitate, sicut cognosci ut album est cognosci ut informatum albedine, sed unitas, est ipsemet actus, ergo si cognoscit objecta illa ut unum, cognoscit ut informatum illo actu, ergo cognoscit se.

Rejicitur etiam hac sententia.

Dices, primum actum qui illa plura repraesentat, non constituere universale, quia non cognoscit illa ut unum, cum se non possit cognoscere, constituunt tamen actus sequentes, qui supra objecta illa ut à priori actu cognita reflectunt, & actum illa informantem repraesentant. Contrā, si primus actus non constituit universale, nec constituent sequentes, patet, si primus actus non fecit illa objecta unum, ergo non poterunt sequentes objecta illa repraesentare ut unum, patet consequentia, non unum in se, seu à parte rei, quia sunt essentialiter plura, non ut facta unum per hos ipsos actus sequentes, nam sic hi actus repraesentarent se, & rediret prima impugnatio, nec demum ut facta unum per primum actum, nam non fecit ea unum, vel si fecit, ergo ad faciendum unum non est necessarium cognosci ea ut unum, ergo nec necessarium est ad faciendum universale secundum hunc modum universale defendendi.

V.
Non potest hic assignari quod actus universalis.

SECTIO II.

Alius modus defendendi omnia singularia esse materiam universalem.

Tertio alij hac incedunt viā: Nec cognoscuntur, inquit, plura ut similia, sic enim necessario cognosci debent ut plura, ut diximus, nec etiam ut unum, sed cognoscuntur plura specificativē, ita ut nequeat intellectus per hunc actum ob summam actus confusionem reddere rationem pluralitatis, licet revera cognoscantur plura, sicque hic actus non distinguit, vel, quod eodem recidit, indistinct illa objecta, ac proinde denominat indistincta, ergo unum, cum unitas & indistinctio sint idem. Ita Arriaga d. 6. Log. l. 4. & l. 6. sub l. 3. & multi ex recentioribus.

I.
Tertius modus est plura ita confusi cognosci, ut actus inter ea non distinguat.

Impugnatur hic modus primo. Hic actus non est indistinctus.

II.